

*Кандидати техн. наук, доценти кафедри
управління експлуатаційною роботою
О. А. Малахова, Г. М. Сіконенко,
О. Е. Шандер, Г. О. Прохорченко*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ПІДТРИМКА ЗАЛУЧЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПОБУДОВИ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Відсутність фізичної присутності викладача в аудиторії під час змішаного та дистанційного навчання ускладнює контроль за залученістю здобувачів. Регулярний зворотний зв'язок допомагає мотивувати здобувачів, показуючи, що їхній прогрес важливий, і підтримуючи зв'язок між здобувачем вищої освіти і викладачем. Реалізувати зворотний зв'язок викладача та здобувача вищої освіти для розуміння засвоєння матеріалу, акцентування на окремих, найбільш важливих моментах у процесі освоєння матеріалу можливо за чотири етапи:

- спостереження;
- обговорення;
- управління оперативним зворотним зв'язком;
- відгуки про результати спільної діяльності.

Актуальність онлайн-навчання в умовах пандемії COVID-19 і російської війни проти України є надзвичайно високою. Ці події значно вплинули на систему освіти в Україні, змусивши швидко адаптуватися до нових реалій і знайти шляхи забезпечення безперервного навчального процесу. Пандемія COVID-19 змусила заклади освіти по всьому світу перейти на дистанційне навчання. Це став перший масштабний досвід побудови освітнього процесу на основі інформаційних технологій. Війна в Україні створила нові виклики для системи освіти. Руйнування інфраструктури, вимушене переміщення здобувачів і викладачів, небезпека для життя - усе це потребувало нових підходів до навчання. Онлайн-формат став важливим інструментом, що забезпечує доступ до освіти для здобувачів, які через війну опинилися в інших регіонах України чи за кордоном. Одним із доступних інструментів підвищення

якості освіти в таких складних умовах стали цифрові платформи для онлайн-опитування (вікторини), що вирізняються своєю ефективністю та інтерактивністю. Такі вікторини здатні стимулювати залученість здобувачів, персоналізувати процес навчання і забезпечувати негайний зворотний зв'язок.

Однією з головних переваг онлайн-тестів є можливість отримувати зворотний зв'язок за результатами безпосередньо в процесі опитування. Завдяки цій функції здобувачі можуть оцінити своє розуміння предмета і швидко визначити сфери, у яких вони досягають успіху, а також такі, які потребують особливої уваги.

Інформація, надана онлайн-тестами, дає змогу здобувачам корегувати свою стратегію навчання на основі своїх результатів. Виявляючи прогалини у своєму розумінні, вони можуть адаптувати власний підхід для кращого засвоєння ключових концепцій. Це може бути виділення більше часу на вивчення проблемних предметів, пошук додаткових ресурсів або звернення по допомогу до вчителя чи колег. Постійно корегуючи свою стратегію навчання на основі зворотного зв'язку, здобувачі можуть прогресувати більш ефективно і досягати своїх навчальних цілей швидше.

Гейміфікація, яка передбачає включення ігрових елементів у неігровий навчальний процес, є основною перевагою онлайн-вікторин. Включаючи завдання, нагороди і систему значків, вікторини перетворюють навчання на захоплююче і стимулююче заняття. Цей ігровий підхід стимулює внутрішню мотивацію здобувачів і спонукає їх перевершити самих себе.

Онлайн-вікторини мають значний вплив на збереження знань. Активно залучаючи здобувачів і спонукаючи їх застосовувати свої знання для відповіді на запитання, вікторини сприяють глибшому і тривалішому навчанню. Крім того, повторення і практика, пропоновані вікторинами, допомагають закріпити інформацію в довгостроковій пам'яті, тим самим покращуючи збереження отриманих знань.

До цифрових інструментів для створення інтерактивних опитувальників можна віднести Mentimeter, Google Forms, AnswerGarden, Strawpoll, Pollly, Slido

тощо. Одним із цінних досвідів організації зворотного зв'язку був отриманий при викладанні дисципліни «Пасажирські перевезення» на четвертому курсі першого бакалаврського рівня для здобувачів спеціальності 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)» в Українському державному університеті залізничного транспорту. У процесі навчання був використаний онлайн опитувальник Mentimeter, що пропонує можливість створення кількох типів презентацій, які дають змогу швидко здійснити опитування (наприклад здобувачів, учасників зустрічі, тренінгу тощо). Для практичного використання одним із найефективніших став створення «хмари слів». Після того як викладач підготував і запустив презентацію, учасники могли вводити свої слова за допомогою смартфонів, планшетів або комп'ютерів із доступом до Інтернету. Набрані слова утворюють «хмару»: що частіше введено слово, то більший його розмір у «хмарі». Це дає змогу побачити, які відповіді або думки є найпопулярнішими серед слухачів, що стає дуже корисним для викладача, легко і швидко оцінити загальний настрій або тенденції в думках аудиторії.

Крім хмари слів, Mentimeter пропонує й інші форми збору та подання голосів і думок, результати яких відразу з'являються на екрані. Принцип їх створення аналогічний описаній раніше «хмарі слів». До них належать:

- множинний вибір;
- вибір зображення;
- повзунки зі шкалами;
- рейтинг відповідей;
- нарахування 100 балів;
- відкриті відповіді;
- прості вікторини.

Опитування у програмі Mentimeter анонімне, що дає змогу більш активно брати участь здобувачів у голосуванні і не переживати за правильність відповіді. Такий метод опитування можна використовувати не тільки для дистанційного навчання, а й у форматі аудиторних занять. Крім того, з одного

облікового запису можна відправляти кілька відповідей, завдяки чому можна опитувати тих здобувачів, які не можуть використовувати власний пристрій для входу. Проведені вікторини показали, що в опитуванні зазвичай беруть участь понад 90 % присутніх, а тривалість відповіді з урахуванням розбору одного питання – до 5 хвилин.

Підтримка залученості здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на основі цифрових технологій інтерактивної побудови зворотного зв'язку є головним фактором для підвищення якості освітнього процесу. Досвід використання інтерактивних інструментів, таких як опитування, вікторини, дискусійні платформи та «хмари слів», довів, що їх впровадження сприяє підвищенню активності здобувачів під час занять. Це допомагає утримувати їхню увагу та залученість навіть у дистанційному форматі.